

9.8.2012

Oikeusministeriö

OM 12/41/2007

KÄSITTELYN JOUTUISUUS HALLINNOSSA JA OIKEUSSUOJA KÄSITTELYN VIIVÄSTYESSÄ

Oikeusministeriö on pyytänyt Valtiontalouden tarkastusviraston lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi otsikosta ilmenevässä asiassa (Luonnos 23.5.2012. Hallituksen esitys Eduskunnalle käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojaa hallintoasian käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi). Tarkastusvirasto toteaa lausuntoon seuraavaa:

1 Yleistä

Tarkastusviraston käsityksen mukaan luonnoksessa hallituksen esitykseksi käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojaa hallintoasian käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi (jäljempänä luonnos) ehdotetut uudet menettelyt hallintolakiin (434/2003) ja uusi oikeussuojakeino hallintolainkäyttölakiin (586/1996) yleisellä tasolla parantavat asianosaisten oikeusturvaa viranomaistoiminnan passiivisuutta vastaan. Samalla ehdotetut säännökset saattavat oikeussuojajärjestelmämme tältä osin paremmin vastaamaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen sisältöä ja sen vakiintunutta tulkintaa sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytäntöä. Ehdotettuja säännöksiä voidaan pitää periaatteellisesti merkittävinä, sillä ne täyttävät muodollisessa oikeussuojajärjestelmässä olleen puutteen. Käytännössä viranomaisten toiminnan joutuisuuden varmistaminen edellyttää ehdotetun lain lisäksi myös muita käytännön toimia. Ehdotetulla lailla voidaankin vain rajoitetusti varmistaa asian käsittelyn joutisuus ja viivytyksettömyys.

Luonnoksessa on luovuttu ns. passiivisuustyöryhmän mietinnössä (Käsittelyn joutisuus hallinnossa ja oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä. Työryhmämietintö 2008:5. Oikeusministeriö) esitetystä kirjallisen kiirehtimisvaatimuksen esittämisestä hallintoviranomaiselle ennen viivästysvalituksen tekemistä. Tarkastusvirasto pitää menettelyn yksinkertaistamista hyvänä.

Luonnoksessa on lisäksi luovuttu viivästysvalitusta käsittelevän tuomioistuimen mahdollisuudesta ottaa tietyin edellytyksin kysymyksessä oleva asia suoraan ratkaistavakseen. Tämä ratkaisu on sopusoinnussa hallintovallan ja tuomiovallan välisen perustuslakiin kirjatun tehtävien jaon sekä kunnallisen itsehallinnon kanssa. Sillä vältetään myös monia kulloinkin kysymyksessä olevaa asiaa koskevan aineellisen lainsäädännön ja menettelyyn liittyviä tulkintaongelmia samoin kuin mahdollisia vääriä odotuksia vain poikkeustilanteissa käytettäväksi tarkoitetun säädöksen käyttämismahdollisuuksista. Asianosaisen asian käsittelyn viivästystilanteissa mahdollisimman tehokkaasti toteutuvan oikeussuojan kannalta olisi menettelyllä ollut kuitenkin niissä tapauksissa, joissa poikkeusmenettely olisi ollut mahdollista, merkitystä. Samalla se olisi voinut vahvistaa kenties luonnoksessa esitettyjä keinoja tehokkaammin hallintoviranomaisten aloitteellisuutta huolehtia asioiden ratkaisemisesta viivytyksettä ja menettelyiden ja toimintatapojen saattamiseksi tätä tavoitetta tukeviksi.

2 Viranomaistoiminnan ohjaaminen ja odotettavissa olevan käsittelyajan määrittäminen

Luonnoksessa todetaan, että oikeussuojajärjestelmän kehittämisen ohella olisi syytä lisätä hallintoviranomaisten vastuuta käsittelyaikojen suunnittelusta ja seuraamisesta. Lainsäädännöllä olisi luonnoksen perusteluiden mukaan pyrittävä edistämään sellaista hallintokulttuuria, jossa käsittelyaikoihin kiinnitetään riittävää huomiota ja käsittelyn joutisuus mielletään toiminnan keskeiseksi laatu- ja oikeusturvatekijäksi.

Luonnoksen mukaan hallintolakiin esitetyissä säännöksissä on pyritty tämän mukaisesti tehostamaan oikeussuojaa hallinnon viivästymistä vastaan tukemalla ja vahvistamalla sellaisia menettelyjä ja toimintatapoja, jotka korostavat hallintoviranomaisten tehtävää huolehtia asian käsittelystä ilman aiheetonta viivästystä. Tätä varten hallintolakiin esitetään säädettäväksi hallintoviranomaisille velvollisuus määritellä ja julkaista odotettavissa oleva käsittelyaika keskeisten hallintopäätösten tekemiselle sekä seurata näiden käsittelyaikojen toteutumista. Samasta syystä esitetään lakiin tarkentavia yleisiä arviointiperusteita, jotka tulee ottaa huomioon, kun tapauskohtaista kirjallista käsittelyaika-arviota ehdotuksen mukaisesti annetaan.

Luonnoksessa todetaan lisäksi, että esityksen oikeussuojaa tehostavat ja hallintoasian käsittelyn viivytyksettömyyttä edistävät tavoitteet pyritään saavuttamaan kuormittamalla mahdollisimman vähän hallinto- ja lainkäyttöviranomaisten toimintaa. Esitysluonnoksessa onkin viitattu tulohajaukseen ja siihen, että monissa niin valtion kuin kuntienkin viranomaisissa on jo tällä hetkellä asetettu ajallisia tulostavoitteita. Odotettavissa olevan käsittelyajan määrittäminen ja julkaiseminen tietyissä asiaryhmissä eivät näin ollen luonnoksen mukaan merkittävästi muuttaisi nykyistä käytäntöä, vaan ehdotettu menettely vahvistaisi tätä toimintamallia.

Muun muassa hallintotuomioistuinten voimavaroista ja tulohajauksesta sekä niiden toiminnan kehittämisestä puhuttaessa on eri yhteyksissä aiheellisesti nostettu esiin tarve kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hallinto ja hallintoviranomaiset toimivat säädösten mukaisesti ja oikein niin, että siten voitaisiin vähentää asianosaisten tarvetta oikeutettujen oikeusturvaprosessien käynnistämiseen. Luonnoksessa esitetty tavoite viranomaistoiminnan ohjaamisesta tähän suuntaan on tarkastusviraston näkemyksen mukaan tärkeä ja tavoiteltava.

Tarkastusvirasto pitää onnistuneena, että tämä on kirjattu luonnokseen tavoitteena sellaisten säännösten laatimisesta, jotka ohjaisivat hallintoviranomaisia edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti. Niiden laatiminen on kuitenkin haasteellista niin, etteivät ne jäisi vain lausumiksi ilman konkreettista ohjausvaikutusta. Käsittelyaikatavoitteiden erillistä seurantaa ja valvontaa ei ole järjestetty luonnoksessa. Senkin vuoksi voi olla, ettei käsittelyaikatavoitteiden toteutuminen ja seuranta toteudu niin sujuvasti kuin esitysluonnoksessa oletetaan. Lakiluonnoksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttääkin tarkastusviraston käsityksen mukaan valtionhallinnon ja kuntahallinnon sisäisen ohjauksen ja valvonnan sekä seurantajärjestelmien kehittämistä laajemmin kuin mitä esityksen perusteluissa kuvataan.

Kaikessa ohjauksessa on olennaista sovittaa yhteen voimavarat ja tuloksia koskevat tavoitteet. Tarkastusviraston tarkastustoiminnassa esiin tulleet havainnot luonnoksessa viitatus tulosohtauksen toimivuudesta viranomaistoiminnan ohjaajana yleensä tai tulosohtauksessa noudatettavista menettelyistä, joissa käsittelyaika- tai muita tulostavoitteita asetetaan, eivät ole omiaan tukemaan luonnoksessa omaksuttua näkemystä siitä, että siinä viranomaisille asetetut velvoitteet eivät merkittävästi edellyttäisi muutosta nykyisiin käytäntöihin. Tarkastusviraston käsityksen mukaan, jotta luonnoksessa esitetyt odotettavissa olevan käsittelyajan määrittäminen ja julkaiseminen todella ohjaisivat hallintoviranomaisten toimintaa toivotulla tavalla, tulee tulosohtausta viranomaisissa kehittää oleellisesti edellyttäen, että tulosohtausmenettelyä ja siinä sovitettuja käsittelyaikatavoitteita pidetään hyödyllisinä lähtökohtina odotettavissa olevan käsittelyajan määrittelemiselle. Tavoitteiden asettamismenettely, jossa useimmiten kiinnitetään pääasiassa huomiota edellisen vuoden tai muutaman edellisen vuoden toteutumiin, ei riittävällä tavalla ohjaa tai suuntaa viranomaistoimintaa niin, että lakiesityksen tavoite kiinnittää hallintoviranomaisissa erityistä huomiota käsittelyaikoihin ja sillä tavoin edistää asioiden viivytyksetöntä käsittelyä ja ennaltaehkäistä aiheettomia viivästyksiä toteutuisi. Tarkastusviraston havaintojen mukaan asetetut tulostavoitteet ja arkiikäntäntö eivät useinkaan hallinnossa kohtaa toisiaan. Tulostavoitteiden sijasta huomiota olisi tarpeen kiinnittää odotettavissa olevia käsittelyaikoja määritettäessä ennen muuta luonnoksessa esitettyihin ja uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta merkityksellisiin seikkoihin käsittelyaikojen totuudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta. Tarkastusvirasto kiinnittää huomiota siihen, että riittävän konkreettisten tavoitteiden asettaminen on käytännössä ollut myös ohjauksen ongelmakohta.

Suuri merkitys siinä, onnistuuko esitetty uusi säädöstö tavoitteessaan ohjata viranomaistoimintaa ottamaan jo etukäteen huomioon käsittelyn joutuisuus ja laatimaan ja noudattamaan menettelytapoja, jotka korostavat viranomaisten tehtävää huolehtia asioiden käsittelemisestä ilman aiheetonta viivästystä, onkin sillä, ovatko säädökset sellaisia, jotka faktisesti ohjaavat hallintoviranomaisia tähän. Viranomaisten oma aktiivisuus ja mielenkiinto oman toimintansa, toiminta- ja menettelytapojensa sekä palvelukyvyn kehittämisessä voivat joka tapauksessa parhaiten taata asian viivytyksettömän käsittelyn ja siten asianosaisten oikeusturvan toteutumisen.

3 Voimavarat ja valittu sääntelyvaihtoehto

Merkittävä tekijä luonnoksessa esitettyjen tavoitteiden toteutumisessa liittyy virastoissa käytettävissä oleviin voimavaroihin ja siihen, miten paljon ehdotetut säädökset aiheuttavat lisätyötä hallinnossa.

Luonnoksessa todetaan, että sen tavoitteiden toteutumisen kannalta on tärkeää, että viranomaisilla on riittävät voimavarat tehtäviensä hoitamiseksi. Oikeussuojajärjestelmän täydentäminen ei luonnoksen mukaan sinällään poista viranomaiskoneiston rakenteellisista ongelmista tai puutteellisista voimavaroista aiheutuvia hallinnon viivästyksiä. Riittävien resurssien takaaminen hallintoviranomaisille onkin sen mukaan ensiarvoisen tärkeää kohtuullisten käsittelyaikojen saavuttamiseksi. Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomuksissa ja kantelukäytännössä useimmin esille tulleet viranomaistoinnin viiveet liittyvät tarkastusviraston tarkastustoimintansa ja siihen liittyvän asian-
tuntijatoiminnan perusteella muodostetun käsityksen mukaan usein asioiden yleisemmän organisoinnin puutteisiin sekä asianomaisten viranomaisten, esimerkiksi kunnallisen sosiaalitoimen viranomaisten puutteellisiin voimavaroihin.

Julkisen sektorin talouden tasapainottamistoimet johtavat ja ovat johtaneet siihen, että viranomaisten voimavarat vääjäämättömästi vähenevät. Valtiontalouden kehyspäättök-
sessä vuosille 2013 – 2016 on linjattu merkittäviä säästötoimia niin valtion viran-
omaisten toimintamenoihin kuin kuntien rahoitukseen. Kuntatalouden tilanne osaltaan
vaatii merkittäviä säästötoimia useimmissa kunnissa. Tilanne ei kovin hyvin tue luon-
noksen esille nostamaa päämäärää hallintoviranomaisten riittävien resurssien takaami-
sesta ainakaan arvioitavissa olevassa lähitulevaisuudessa. Tarkastusvirasto korostaa-
kin, että huomiota tulee kiinnittää ennen muuta luonnoksessa myös esiin nostettuun
rakenteellisten ongelmien korjaamiseen. Rakenteellisten ongelmien korjaaminen edel-
lyttäne useinkin myös lainsäädännöllisiä toimia.

Tarkastusviraston näkemyksen mukaan taloudellisten voimavarojen entisestään supis-
tuessa saattaisi olla perusteltua harkita uudelleen sellaisia keinoja viivästyksen aiheut-
tamien haittojen korjaamiseksi ja siitä aiheutuvan oikeussuojan tarpeen hoitamiseksi,
jotka tässä tilanteessa edellyttävät mahdollisimman vähän tai eivät lainkaan taloudelli-
sia lisäpanostuksia. Tällaisista menettelyistä olisi mahdollisesti saatavissa mallia nii-
den Euroopan maiden järjestelmistä, joissa on käytössä nimenomaiset laissa asian kä-
sittelemiselle säädetyt määräajat, jotka ylittyessään johtaisivat joko asianosaiselle kiel-
teisen tai myönteisen hallintopäätöksen syntymiseen. Luonnoksessa niihin viitataan tu-
levaisuuden oikeuspoliittisena tavoitteena. Sääntelymallin valinnassa olisi tärkeää
painottaa reunaehtoina olevia taloudellisia realiteetteja. Laissa säädetyt käsittelyajat
tukisivat todennäköisesti paremmin myös tavoitteeseen pääsyä tehokkaan oikeustur-
vakeinon takaamisessa asianosaisille hallintoasian viivytyksettömäksi käsittelemisek-
si. Toisaalta pelkät lakisääteiset määräajat eivät takaa joutuisuutta ja voivat aiheuttaa
 muita ongelmia. Olennaisinta on määritellä se, mitä asioita ja kuinka moneen kertaan
ylipäänsä käsitellään ja sitten turvata asianmukainen resursointi ja organisointi niille
asioille, jotka käsitellään.

Esitysluonnoksessa omaksuttu sääntelyperiaate, jonka mukaan viivästymisvalitus käsi-
tellään vain yhdessä muutoksenhakuasteessa, on voimavarat huomioon ottaen hyvä.
Vastaavan periaatteen laajentamista yleisemminkin sovellettavaksi voidaan pitää hy-
vän oikeusturvan ja resurssiniukkuuden yhteensovittamisen kannalta tarpeellisenä.

4 Hallintoviranomaisten asianhallinta- ja seurantajärjestelmät

Ehdotetun uudistuksen piiriin tulee suuri määrä mitä erilaisimpia sekä kunnallisia että valtion hallintoviranomaisia, jotka antavat hallintopäätöksiä mitä erilaisimmissa asioissa. Niissä on asioiden käsittelyn seuraamisen mahdollistavia asianhallinta- ja seurantajärjestelmiä käytössä vaihtelevasti, ja järjestelmät eroavat toisistaan suuresti, osaksi jo toiminnan luonteen ja laadun vuoksi. Myös luonnoksessa todetaan, että nykyisin käytössä olevat käsittelyaikojen seuranta- ja raportointijärjestelmät vaihtelevat viranomaiskohtaisesti. Kun tarkastusviraston tarkastustoiminnassa esiin tulleet havainnot kertovat näiden järjestelmien ongelmista ja kehittämistarpeesta valtion viranomaisten kohdalla, on arvioitavissa, että ongelmat ja kehittämistarpeet kunnallisella puolella ovat ainakin vastaavat. Hallintopäätöksiä antavien viranomaisten asianhallinta- ja seurantajärjestelmien erilaisuuteen ja tietojen saamisen vaikeuteen niistä viitataan myös korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 2009 julkaisemassa ns. pyramiditutkimuksessa (Oikeusturvan todellisuus. Pyramiditutkimus hallintolainkäytön vaikuttavuudesta. KHO:n tutkimusjulkaisuja 1/2009). Onkin arvioitavissa, että asianhallinta- ja seurantajärjestelmien kehittämistarpeet uudistuksen toteuttamisesi ylittävät tason, jota luonnoksessa on kuvattu uudistuksen vaikutuksia kuvattaessa. Jotta esitetty uudistus olisi toimiva, se edellyttää tarkastusviraston näkemyksen mukaan huomattavaa kehittämispäätöstä asianhallinta- ja seurantajärjestelmiin. Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa olisi tätä ollut tarpeen tuoda myös laajemmin esille.

5 Vaikutukset

Hallintoviranomaiset

Luonnoksessa arvioidaan esitettyjen lakimuutosten aiheuttavan jonkin verran taloudellisia lisäkustannuksia sekä valtiolle että kunnille. Lisäkustannusten arvioiminen on luonnoksen mukaan vaikeaa, mikä johtuu muun muassa siitä, että vaikka jo nyt on käytössä seuranta- ja raportointijärjestelmiä, joilla kyetään ajantasaisesti ja luotettavasti seuraamaan vireille tulleiden asioiden käsittelyä, eroavat viranomaisten seurantajärjestelmät toisistaan, eikä tietojärjestelmäkustannuksia ei ole siten helppo arvioida. Lisäksi lisäkustannusten arvioimisen tekee luonnoksen mukaan vaikeaksi se, että niiden määrä riippuu viime kädessä käsiteltäviksi tulevien asioiden määrästä.

Hallinto- ja lainkäyttöviranomaisten toimintaan liittyviä vaikutuksia käsiteltäessä luonnoksessa todetaan, että käsittelyn viivytyksettömyyttä edistävät tavoitteet pyritään saavuttamaan kuormittamalla mahdollisimman vähän hallinto- ja lainkäyttöviranomaisten toimintaa.

Hallintoviranomaisten työmäärään osalta viitataan siihen, että odotettavissa olevan käsittelyajan määrittäminen ei merkittävästi muuttaisi nykykäytäntöä, jossa jo tällä hetkellä on useissa sekä valtion että kuntien viranomaisissa asetettu käsittelyaikatavoitteita. Lisäksi luonnoksessa viitataan jo nyt hallintolakiin perustuvaan viranomaisten velvollisuuteen vastata käsittelyaikaa ja käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Tarkastusviraston näkemyksen mukaan merkitsevät hallintoviranomaisille luonnoksessa esitetyt uudet velvollisuudet sellaista työpanosta, jota aikaisemmin ei ole ollut sellaisenaan olemassa.

Esimerkiksi lainkäyttöviranomaisten osalta noin 1 – 3 henkilötyövuoden lisäys toteutuisi tilanteessa, jossa oikeushallinnon alalta tullaan vähentämään noin 300 henkilötyövuoden työpanosta vastaava määrä taloudellisia voimavaroja valtiontalouden kehyspäättöksen 2013 – 2016 perusteella. Uudet velvoitteet siis lisäävät hallinnon työmäärää ja vaikuttavat edellytyksiin hoitaa jo nyt olemassa olevat tehtävät. Tulosohjauksen ja -johtamisen yhteydessä syntynyt aineisto lienee parhaimmassakin tapauksessa vain osittain suoraan käytettävissä luonnoksessa esitetystä tarkoituksessa. Tarkastusvirasto on edellä kiinnittänyt jo huomiota tulosohjauksen ja erityisesti tavoitteiden asettamisenmenettelyiden ongelmiin. Huomiota on syytä kiinnittää myös tässä yhteydessä edellä mainittuihin asianhallinta- ja seurantajärjestelmien erilaisuudesta johtuviin seikkoihin. Siten myös tavoitteiden asettaminen ja seuranta lakiluonnoksessa tarkoitettulla tavalla vaatii lisätyötä viranomaisissa, joiden toimintamenoja ollaan selkeästi vähentämässä.

Onkin huolella pohdittava uusia velvoitteita asettavaa lainsäädäntöä valmisteltaessa, mitä olemassa olevia tehtäviä voidaan jättää tekemättä uusien velvoitteiden ja niiden mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi tai hahmotettava, millä tuottavuustoimenpiteillä uusille velvoitteille saadaan viranomaisissa tarvittavat voimavarat.

Lainkäyttöviranomaiset

Tuomioistuinten työmäärää käsiteltäessä luonnoksessa viitataan siihen, että kiireellisesti käsiteltäviksi esitettyjen viivästysvalitusten käsittely tapahtuisi yksinkertaisessa menettelyssä, esimerkiksi hallinto-oikeuksissa yhden tuomarin kokoonpanossa, jossa nyt luonnoksen mukaan käsitellään 15–20 prosenttia asioista. Luonnoksen varovaisen arvion perusteella viivästysvalitusasioiden käsittely lainkäyttöviranomaisissa yhteensä vastaisi yhden tuomarihenkilötyövuoden ja kahden muun henkilötyövuoden kustannuslisäystä.

Lainkäyttöviranomaisten kohdalla viivästysvalituksessa on kysymys kokonaan uudesta asiaryhmästä. Viivästysvalitus esitetään säädettäväksi kiireellisesti käsiteltäväksi, mikä on asian luonteen vuoksi luonnollista. Jo nyt kiireellisesti käsiteltäviksi lailla säädettyjen asiaryhmien määrä on suuri samoin kuin muiden asian luonteen vuoksi kiireellistä käsittelyä hallintotuomioistuimissa vaativien juttujen määrä.

Tarkastusvirasto kiinnittää huomiota siihen vaikutukseen, joka uudella asiaryhmällä on jo olemassa olevien asioiden käsittelyn ja sen järjestämisen edellytyksiin. Esimerkiksi käytännön kokemukset pääministeri Matti Vanhasen I:n hallituksen ohjelmaan sisältyneessä hankkeessa käsittelyn nopeuttamisesta yhteiskunnan ja alueiden kehittämisen kannalta merkittävässä asiassa antoivat viitteitä siitä, että keskittyminen johonkin asiaryhmään vaikuttaa auttamattomasti muihin käsiteltäviin asiaryhmiin ja niiden tulokseen. Kokonaan uuden asiaryhmän hoitaminen ja sen nivominen lainkäyttöviranomaisen tehtävien kokonaisuuteen on ainakin jossain määrin verrattavissa mainitunlaisiin panostuksiin, ja sillä on heijastusvaikutuksia lainkäyttöviranomaisessa käsiteltävien asiaryhmien välisiin suhteisiin ja kokonaistulokseen.

Vaikutusten arviointi

Tarkastusvirasto kiinnittää huomiota sekä taloudellisten vaikutusten että hallinto- ja lainkäyttöviranomaisten toimintaan aiheutuvien vaikutusten arviointiin ja toteaa, että sitä olisi edellä esitetyn perusteella tarpeen syventää. Erityisesti olisi tarpeen arvioida hallintoviranomaisille niin valtionhallinnossa kuin kunnallishallinnossa tulevan lisätyön määrää ja kustannuksia sekä lain ohjausvaikutusta käsittelyn joutuisuuden turvaamisessa. Samalla olisi tarpeen hahmotella, mitä nykyisiä toimintoja ja tehtäviä voidaan jättää pois lain velvoitteiden ja tavoitteiden toteuttamiseksi. Käsittelyaikojen selkeä määrittely ja läpinäkyvyys toisaalta tukevat myös taloudellista ajattelua hallinnon toiminnassa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteaa myös, että ehdotuksen tavoitteiden toteutumisella on merkittävä yhteys hallintopolitiikan ja tulosohjauksen sekä kuntahallinnon ja kuntia koskevan lainsäädännön kehittämiseen sekä julkisen hallinnon ICT –toiminnan kehittämiseen. Valtionhallinnon tuloksellisuus- ja vaikuttavuusohjelman keinoin voidaan osaltaan edistää lakiluonnoksen tavoitteiden toteutumista. Lakiehdotuksen valmistelun rinnalla oikeusministeriön olisi yhdessä valtiovarainministeriön kanssa tarkasteltava näitä keinoja. Muuten on vaarana, että laki toteutuu liian verkkaisesti ja voi olla heikentämässä yleistä luottamusta lain noudattamiseen ja toteutumiseen samalla, kun julkishallinnossa on tarpeen tehdä merkittäviä säästötoimia.

Pääjohtaja

Tuomas Pöysti

Johdon tuen apulaispäällikkö

Nina Alatalo

TIEDOKSI: Ylijohtaja Vesa Jatkola
Tuloksellisuustarkastuspäällikkö Lassi Perkinen
Johtava tuloksellisuustarkastaja Anne Hamppula-Luoto